

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologiæ Polemicæ Universæ

Pichler, Vitus

Augustæ Vindelicorum, Anno MDCCXIII.

Art. V. Existit unica tantùm vera Religio Divinitus revelata, contra
Libertinos, & Indifferentistas Laxiores.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39374

vis enim ratio naturalis non doceat nos mysteria supernaturalia, docet tamen evidenter, dari ejusmodi mysteria rationis naturalis captum excedentia, eaque à DEO revelari posse, & consequenter supposita revelatione nos obligari ad ea credenda fide firmissima. Quid enim rationi naturali magis obvium est, quam quòd DEUS aliqua sciat, quæ captum naturalis rationis excedant? alioquin enim non foret infinite sapiens: sicut non foret infinite potens, si nihil posset producere, quod vires nostras naturales superet. Et quid rationi naturali adeo evidens, quam quòd firmissima fide credere teneamur omnia, quæ nobis revelaverit Deus? id enim exigit summa ejus in loquendo Veracitas & infinita Auctoritas.

14. *Quæres, cur DEUS de facto voluerit homines ad ultimum suum finem dirigere non solum per lumen rationis, sed potissimum etiam per lumen fidei*

supernaturalis? R. ideo, quia decet, ut creatura rationalis & libera Deo Auctori suo supremum præstet obsequium tam intellectus quam voluntatis: sed supremum obsequium intellectus præstare nequiret, si per solum rationis lumen dirigeretur; quæ enim gloria redanderet in DEUM, si ea tantum de se sentiri exigeret, quæ nobis evidens dicitur ratio, & quæ negare non possumus absolute? Magna tamen in Deum redundat gloria, si ea liberè credamus firmissimè propter auctoritatem DEI loquentis, quæ obscura sunt, & videri nequeunt. Deinde tam sublimes veritates de facto revelate sunt à DEO, ut omnem naturalem intelligendi vim longè superent, uti Deum esse unum & trinum, DEUM assumpsisse naturam humanam &c. Et ad has veritates opus est lumine fidei, quod incipit, ubi lumen naturæ deficit, & certissimè, quamvis obscure, nos docet summa mysteria.

ARTICULUS V.

Existit unica tantum vera Religio Divinitus revelata.

Contra Libertinos & Indifferentistas laxiores.

SUMMARIUM.

1. Quid intelligatur per Indifferentismum.
2. Potest considerari duplex, Universalis & Particularis.
3. Indifferentismus Universalis sustineri non potest: quia alias Deus approbare Religiones contradictorie sibi oppositas.
4. Et quia est contra universalem hominum persuasionem, quemvis in sua Religione salvari posse.
5. Deinde quia omnis Religio Pagana habet aliquas saltem falsitates aperte & Leges contra rationem adversantes.
6. 7. 8. 9. Solvuntur objectiones.

R. P. Fichler Theol. Polemica.

E 1

Sci-

1. Sciendum 1. Per Indifferentissimum S'intelligi talem sectam hominum, qui sibi persuadent, vel saltem conantur sibi persuadere, quòd in omnibus, vel in pluribus Religionibus, etiamsi diversa inter se Dogmata ac Leges habeant, possit obtineri salus. Seu quòd homines diversarum sectarum, & quilibet in sua, salvari possint. Qui ita perversè ac perniciosè sentiant, plures existunt, quàm profitentur exterius. Ferè sicut non desunt, qui dubitent de DEI existentia & animæ rationalis immortalitate, Machiavelli Sectatores occulti, exterius tamen id profiteri non audent propter absurditatem & evidentem falsitatem hujus doctrinæ; ita non desunt, imò plurimi etiam defacto, præsertim ex hæreticis & modernis Sectarijs, probabiliter reperiuntur, qui Indifferentissimum in animo fovant, exterius autem erubescant fateri.

2. Sciendum 2. Indifferentistas dari duplicis generis. Alij enim, & absurdiores, sunt illi, qui docent, quemlibet in sua secta posse salvari: modò in unum DEUM credat, cùmque colat juxta suæ sectæ leges, sive dein Judæus, Turca, vel Christianus sit (defacto enim istæ duntaxat tres Religionum classes unum DEUM venerantur) Quod hominum genus propterea appellare placet *Indifferentistas Laxiores* vel *Universales*, quia nimis universaliter quibuscunque salutem promittunt, vel etiam *Indifferentistas Paganos*, quia nullus ferè Christianorum ita laxat cæli portam, saltem apertè. Alij verò, paulò modestiores quoad hoc punctum, scilicet Christiani quidam, hæretici ta-

men vel Sectarij, restringunt hanc laxitatem nonnihil, & privilegium consequendæ salutis solis & omnibus Christianis concessum esse ajunt, asserentes, Religionem & fidem Christianam, sicut necessariam, ita & sufficientem esse, ut quilibet Christianus salvari queat juxta sectam suam vivens, sive dein Catholicus, sive Lutheranus, sive Calvinista (quæ tres Religionem in Romano Imperio maximè vigent & tolerantur) sive etiam Zwinglianus, Anabaptista &c. fuerit. Hos propter hanc restrictionem vocare placet *Indifferentistas strictiores* vel *Particulares*, vel *Indifferentistas Christianos*. Hos Art. IX. impugnabo, contra priores hoc loco

Dico. Indifferentissimus Laxior seu 3. Universalis sustineri non potest. Probat 1. Non omnis Religio, etiamsi credat in unum DEUM, est à DEO: ergo nec omnis ducit ad DEUM: ergo non est perinde ad consequendam salutem, utrum quis Judæus, Mahumetanus, aut Christianus fuerit. Conf. prima patet; quomodo enim DEUS approbet, aut præmio afficiat Religionem, non à se introductam, sed à diabolo inventam, quæ proponit articulos sua Majestate indignos, rectè rationi difformes, & ad scelera inducentes? A. P. Religiones illæ, quas ad salutem sufficere dicunt, inter se pugnant, & sibi mutuo contradicunt: ergo non omnes possunt esse à DEO, cùm DEUS contradictoria restari, vel contraria præcipere, utique nequeat. A. P. Religiones v. g. Mahumetana & Christiana docent contradictoria, &

præ-

præcipiat contraria; Christiana enim docet, DEUM esse unum & trinum, atque Christum esse Naturalem DEI Filium, Mahumetana utrumque negat: Religio Christiana præcipit adorari Christum in Evcharistia, prohibet sub amissione æternæ salutis fornicationem, libidinem Vagam, perjurium, vindictas privatas; Mahumetana Christum in Evcharistia adorari prohibet; cætera suis concedit: ergo.

Confirmatur. Qui non profitetur unum DEUM, nec agnoscit beneficium creationis, etiam juxta Adversarios non potest salvari; quia Deum Creatorem non agnoscens non potest ipsi debitam servitutem præstare: ergo nec ille salvari potest, qui non profitetur Christum, nec agnoscit beneficium Redemptionis; quia ignorans Christum Redemptorem non præstare potest debitam tanto Benefactori gratitudinem & servitutem, quam postulat beneficium Redemptionis, quod majus ac mirabilius est, magisque extrinsecam DEI gloriam promoveret, quam beneficium Creationis.

Prob. 2. Si quilibet in sua secta potest salvari, tunc vel ille tantum, qui observat legem suæ Religionis, vel etiam ille salvari potest, qui non observat? neutrum potest dici; non hoc posterius; quia qui non observat legem suæ Religionis, supplicium potius quam felicitatem promoveretur, quia non colit & servit DEO, prout ipsi serviendum agnoscit. Nec dici potest primum, quod ille salvetur, qui observat taliam legem; nam quæro: vel potest talis mutare suam sectam,

vel non? si non potest, tenetur permanere Judæus, vel Mahumetanus &c. si talis natus, & consequenter in alia secta salvari nequit. Si autem potest mutare & mutat, hoc ipso non observat legem suæ Religionis: ergo peccat, reusque fit supplicij, non dignus præmio & felicitate.

Prob. 3. ex universali hominum persuasionem, quæ non fallit, utpote a DEO Auctore Naturæ indita. Quippe omnes vel ferè omnes omnium temporum & locorum Nationes judicârunt, non omnem Religionem sufficere ad salutem, nec in qualibet ritè, ac ut oportet, coli Deum, ut constat ex tot bellis, pro Religione semper ardentissimè gestis; quid enim opus fuisset tantum humani sanguinis fundere, nisi credidissent zelosi mortales, non omnem Religionem suos cultores promovere ad salutem?

Confirmatur. Pro pluralitate Religionum stat unus duntaxat testis, scilicet tuus sensus, Indifferentista: contra pluralitatem verò stant duo, tu & ego; ego quidem, quia assero, unicam esse Religionem, quæ ducat ad salutem; tu verò, quia dum asseris, omnes ducere ad salutem, fateris, etiam illam unicam, quam ego salvificam dico, ducere ad salutem: ergo, si sapis, in re tanti momenti in meas partes debes concedere, non tantum rationibus, sed etiam testibus convictus.

Prob. 4. Religio, quæ vel unicam salutem docet, aut leges habet contra rectam rationem, ac Divinæ Sanctitati repugnantes, non potest esse vera, DEO placens, & præmio æternæ salu-

salutis digna: sed omnis Religio Paganæ (seu non Christiana) docet unam vel plures falsitates apertas, ac leges habet recte rationi ac Divinæ Sanctitati adversantes; quippe Mahumetanismus, & Judaismus nunc extans, non solum negant Divinitatem Christi, quæ tamen evidenter est credibilis tum propter eximiam Christi, se Deum asserentis; Sanctitatem in moribus integerrimis, Sapientiam in sermonibus, Potentiam in miraculis & prodigijs innumeris, tum etiam propter similem sanctitatem, sapientiam, & virtutem in Christi doctrina, reluctantem, ita ut, licet Sensibus Mundo & Orco contraria, captivæque difficilia docuerit, tamen per totum Mundum propagata, & omnibus Nationibus persuasa fuerit, non obstantibus gravissimis persecutionibus Gentilium &c. Sed insuper etiam docent alia falsa & absurda, atque perversa morum decreta vel dant vel permittunt; Mahumetanismus enim docet, felicitatem hominis consistere in voluptatibus corporis, approbat perjurium, libidines &c. Judaismus vero ineptissimis scætet fabulis Thalmudicis v. g. DEUM plures ante Mundum conditum produxisse creaturas, ac iterum destruxisse, ut sic addisceret artem fabricandi Mundum: Deum præcepisse Judæis, ut, quocumque demum modo possent, nocerent Christianis &c.

6. Ob. r. Omnes cujuscunque sectæ, etiam Judæi & Turcæ, putant se habere veram fidem & veram Religionem: ergo si e rant, solum errant errore invincibili seu inculpabili coram DEO, qui non excludit à felicitate

æterna: ergo omnes in qualibet secta possunt obtinere felicitatem æternam, & salvari: ergo immerito una Religio execratur alteram ut impiam & damnabilem. R. 1. Transf. totum enthymema primum. N. illatum, vel dist. ergo omnes possunt salvari in qualibet secta, per accidens, & propter ignorantiam invincibilem, Transf. per se & vi. talis sectæ. N. illatum. Etiam si aliquis bona fide putaret, suam sectam esse à DEO & veram Religionem, tamen Religio in se propterea non sit bona, aut salvifica, sed maneat impia & damnabilis: qui tamen hoc invincibiliter ignorat, non damnatur quidem propter hunc errorem invincibilem, utpote qui coram DEO peccatum non est; imò si crederet talis, quæ sunt necessariò credenda necessitate medijs, ac haberet desiderium saltem implicitum Baptismi, v. g. eliciens actum amoris DEI super omnia aut contritionem, salvaretur, sed per accidens, & non vi suæ sectæ falsæ. R. 2. D. A. putant bona fide & sincere, se habere veram Religionem. N. A. Mala fide & cum errore vincibili C. A. & N. C. Iis notis & signis Christiana Religio splendet, ut in comparatione illius nulla secta, nec Ethnica, nec Mahumetica, nec Judaica possit esse probabilis: imò hæc sectæ continent in se tam absurdam tum fidei doctrinam, tum morum disciplinam, saltem in uno vel pluribus punctis, ut per se cuilibet homini prudenti merito fiant suspectæ & damnabiles, si applicet mentem: si autem ratio & conscientia ipsis diceret, has leges, has doctrinas non esse rationi conformes, honestati naturali con-

erarias &c. non amplius sunt in bona fide & errore invincibili, sed incipiunt esse culpabiles, ac tenentur veritatem & meliorem Religionem pro viribus inquirere.

7.

Ob. 2. Nonnulli Doctores in Romana Ecclesia docent, barbaris gentibus, qui notitiam Christianæ Religionis non habent, sufficere naturalem notitiam de DEO & Lege Naturæ, quam si observent, eos non damnari, sed salutem æternam consequi: ergo idem dicendum de qualibet secta etiam Ethnica, Mahumetana, Judaica, & Christiana.

R. 1. N. ant. objiciens non refert nominatim illos Doctores Catholicos, forte quia nullum scit, qui omnino sic doceat; & planè nec ego ullum scio, nisi forte Vegaita senserit. Nōrunt etiam Catholici Doctores, sine fide impossibile esse placere Deo: ad Hebr. 11. Notitia autem naturalis DEI ex creaturis hausta non est fides; nam fides est de rebus non apparentibus teste eodem Apostolo loco cit. Id tamen scio, communem Catholicorum cum S. Thoma q. 14. de Veritate. art. 11. ad 1. tenere, talem hominem barbarum in sylvis enutritum, si sequeretur ductum rationis in faciundo bono & fugiundo malo, non periturum, sed DEUM vel per internam inspirationem ea, quæ sunt necessaria, ei revelaturum, vel aliâ viâ curaturum, ut talis necessaria addiceret: *Cum DEUS facienti, quod est in se, non denegat gratiam.* Adeoque talis non salvaretur solum propter naturalem notitiam de DEO & lege Naturæ.

R. 2. Trans. ant. N. Conf. tum quia talis est in bona fide, in qua non omnes barbari, Judæi &c. sunt, licet fortè multi

ex Judæis & Turcis invincibiliter ignorare possint falsitatem suæ sectæ: tum quia non salvaretur vi suæ sectæ, uti dictum in objectione præcedente: nam nullus, qui invincibiliter ignorat falsitatem suæ sectæ, damnatur propter infidelitatem, sed propter alia peccata mortalia, quæ facillè peccantur ab infidelibus contra rectam rationem, & contra legem Naturæ. Si autem legem Naturæ observarent tales invincibiliter errantes, non damnarentur, sed venirent ad locum, quo deveniunt parvuli ante Baptismum decedentes, nisi DEUS modo extraordinario illos doceat ea, quæ sunt necessaria ad salutem necessitate medij; quod DEUM facturum esse cum S. Thoma probabiliter docent Theologi, & nos verum esse judicamus.

8.

Ob. 3. Potest Christiana Religio salva consistere, etiam si alias sectas patiatur juxta se, & salvificas fateatur: ergo nimis est dura erga alias sectas, eas damnando. A. P. Ecclesia Judaica, quæ juxta Christianos olim fuit vera, plurimas habuit sectas, easque toleravit ut bonas, scilicet Phariseorum, Sadducæorum, Essænorum: ergo etiam Christiana Religio potest esse vera & salva consistere, etiam si præter se alias toleret ut bonas & salvificas. R. N. A. Si enim Christiana Religio pro veris agnosceret alias sectas, eo ipso incidere in errorem, consequenter nec ipsa esset vera: Religio enim, quæ vel unicam falsitatem docet, jam vera & a DEO non est; cum DEUS loqui falsum nequeat. Ad prob. dico, diversitatem sectarum in Ecclesia Judaica nihil face-

facere ad rem, quia Judaica secta omnes conveniebant in ijs, quae ad substantiam pertinebant, & pro articulis fidei definita erant, exceptis Sadduceis, qui probabilissimè fuerunt homines Athei, ut testatur Iosephus l. 2. de bello Judaico; negarunt etiam Resurrectionem, Angelos, Spiritus teste D. Luca A. G. 23. qui proinde cum Iudeis fidelibus non constituerunt unam ecclesiam. Pari modo nec Iudaei, Mahumetani, Ethnici cum Christianis possunt constituere unam Religionem, quia etiam in substantialibus differunt tam fidei dogmatis, quam morum praecipis, atque in ijs rebus, quae pro fidei articulis sunt definita.

Ob. 4. & principaliter. Placere possunt, & placent etiam Principi aut Regi terrestri ritus diversi & inter se oppositi, quibus diversa Nationes colunt eundem Regem: ergo etiam diversi ritus & sententiae hominum, quibus unum ac eundem Deum colere cupiunt diversa sectae & Religiones hominum, placent Deo: ergo in diversis sectis & Religionibus hominum potest obtineri salus; quia in omnibus colitur DEUS, quod ipse ab hominibus exigit. R. N. C. & paritatem. Nam ritus, quibus coli ab hominibus vult DEUS, sunt & debent esse revelati à DEO, ut art. 4. praeced. ostensum est, consequenter non possunt esse oppositi ita, ut praecipiat his ritum, quem alius prohibet; nisi ostendatur, his à DEO injunctum esse alium se colendi modum, quam alius. Dein cultus DEI non consistit in ritibus tantum, sed vel maximè etiam in obsequio nostri intellectus, quo summissimè cre-

duntur omnia & sola illa, quae DEUS revelavit; nam Religio praecipue proponit res credendas inde Divina, & non solum faciendas; imò & res faciendae, quas praecipit DEUS, supponunt actum fidei, quo certificamur, DEUM praecipisse (vel prohibuisse) hoc vel illud. Atqui impossibile est, ut DEUS circa idem objectum diversis revelet diversa & inter se opposita, vel etiam contradictoria v. g. Verbum Divinum esse incarnatum, & non esse incarnatum, Christum in Eucharistia esse praesentem quoad suam Humanitatem realiter, & non esse praesentem &c. Ergo liberum non relinquit DEUS hominibus, ut aliquid credant vel non credant sufficienter revelatum, ut hoc credant vel aliud, ut istud faciant vel non faciant vel aliud agant. v. g. ut Christum adorent in Eucharistia, vel non adorent, vel etiam contemnant &c. Ritus diversi & oppositi possunt placere eidem Regi terrestri, quia vim suam habent ab estimatione, & voluntate hominum, & per illos obtinet Princeps finem suum, quamdiu non praecipit certos ritus ac determinatos ab omnibus observandos. Econtra dogmata fidei, quae credi debent in omni Religione, necessario dependent à Revelatione DEI, quae circa idem objectum apud diversos non potest esse diversa, alias mentiretur DEUS. Item DEUS sufficienter defacto revelavit etiam actiones & ritus, quibus coli se praecipit. Ergo nisi dogmata revelata determinatè credantur, & nisi actiones praecipitè determinatè fiant, Deus non obtinet finem suum, scilicet obsequium intellectus nostri, &

& submissionem voluntatis in ijs faciendis, quæ ipse vult. Nec est hominis Deum colere pro libitu suo.

Accipe rem in exemplo. Catholici credunt, Verbum esse incarnatum, Turcæ credunt, non esse incarnatum: Catholici Christum adorandum prædicant, Judæi contemnendum. Jam quæro: vel Deus utrumque revelavit, Verbum esse incarnatum & non esse in-

carnatum? & Deus erit mendax: vel revelavit neutrum? & utraque Religio est falsa, & neutra placebit: vel revelavit unum duntaxat? & altera Secta, quæ id negat, est infidelis, erronea, & Deo exosa, consequenter non salvifica: ergo Religiones oppositæ non sunt salvificæ. Eodem modo procede de Christo adorando.

ARTICULUS VI.

Non alia Religio est vera & Divinitus revelata, nisi Christiana, seu quæ profitetur, Christum esse verum DEUM.

Contra Paganos, & Christi Divinitatem negantes universim.

SUMMARIUM.

1. Ubique certissima & constanti fama vulgatum est, fuisse aliquando hominem profus mirabilem, qui dicebatur JESUS Christus.
2. Cujus Divinitas inconcussis argumentis probatur.
3. Imprimis quidem ex ipsa Persona Christi.
4. Deinde ex ejus doctrina, mirabiliter propagata.
5. Denique ex ejus operibus, seu miraculis.
6. Quæ in Christi nomine etiam præterita sunt ab illius Discipulis.
7. Quare miracula Christi, ac ejus invocato nomine facta, non debent esse suspecta.
8. Dilemma ex S. Augustino desumptum.
9. Confirmatur Divinitas Christi ex vaticinijs Prophetarum.
10. Ut adeo non tantum sit evidenter credibilis, sed etiam evidenter credenda.

Sciendum 1. Toti Mundo notum esse, quod aliquando fuerit in Judæa Vir profus admirabilis, JESUS R. P. Pichler Theol. Polemica.

nomine, innocentia vitæ, sanctitate doctrinæ, & factis stupendis celebratissimus, quem Christiani adorant ut

F verum